

Nederlandse samenvatting

Dit proefschrift beschrijft wetenschappelijk onderzoek naar de samenwerking tussen logopedisten en ouders van kinderen met een taalontwikkelingsstoornis (TOS) in de leeftijd van 2-6 jaar. Hoewel onderzoek aantoont dat samenwerken met ouders leidt tot positieve uitkomsten van therapie is dit nog onvoldoende geïntegreerd in de logopedische praktijk. Logopedisten hanteren vaak een therapeutgestuurde werkwijze, waarbij zij de behandelingsbeslissingen nemen en de focus primair op het kind ligt. Dit leidt tot een passieve rol van ouders, waarin zij voornamelijk de opgegeven opdrachten thuis uitvoeren met hun kind. Indien logopedisten en ouders echter als gelijkwaardige samenwerkingspartners opereren, kan de behandeling beter worden afgestemd op zowel de behoeften van het kind als die van de ouders. Bovendien stelt een intensievere samenwerking ouders in staat om hun kind in het dagelijks leven effectiever te ondersteunen, wat bijdraagt aan de vooruitgang van het kind buiten de therapeutische sessies. Het implementeren van het samenwerken met ouders binnen de logopedische praktijk blijkt echter complex. Zowel logopedisten als ouders ondervinden diverse belemmeringen. De integratie van het samenwerken met ouders vereist een aangepaste werkwijze van logopedisten, wat neerkomt op een fundamentele gedragsverandering in hun professioneel handelen.

De vragen in dit proefschrift hebben betrekking op het in kaart brengen van wat samenwerking precies inhoudt volgens ouders en logopedisten, wat de ervaringen zijn van ouders en logopedisten in hun samenwerking en wat logopedisten nodig hebben om het samenwerken te integreren in hun behandelingen voor jonge kinderen met TOS.

Hoewel samenwerking veelvuldig wordt besproken in zowel de literatuur als de praktijk, ontbrak er concrete kennis over hoe logopedisten de samenwerking effectief kunnen optimaliseren. In hoofdstuk 2 benadrukken we de complexiteit van de samenwerking tussen logopedisten en ouders en doen we een oproep om meer expliciete kennis te ontwikkelen over hoe logopedisten de samenwerking met ouders kunnen optimaliseren. We beschrijven belangrijke factoren die hierbij een rol spelen, zoals een goede relatie tussen logopedist en ouders, wederzijds begrip en het empoweren van ouders. Deze factoren waren onder andere gebaseerd op de interviews die we hebben uitgevoerd met logopedisten (hoofdstuk 3). In hoofdstuk 4 gingen we in de literatuur op systematische wijze op zoek naar hoe therapeuten de samenwerking met ouders van een kind met een ontwikkelingsstoornis kunnen optimaliseren, volgens ouders en therapeuten. Deze zoektocht leverde meer dan 100 concrete strategieën op die logopedisten kunnen inzetten in hun samenwerking met ouders. De strategieën waren geclusterd in vijf groepen: (1) blijf continu tijd investeren in de samenwerking met ouders, (2) wees je bewust van je belangrijke rol in de samenwerking, (3) pas je aanpak aan

op de specifieke situatie, (4) leer het gezin goed kennen, en (5) empower ouders zodat ze een gelijkwaardige samenwerkingspartner worden.

Omdat we ook wilden weten wat Nederlandse ouders van kinderen met TOS belangrijk vinden in hun samenwerking met de logopedist, hebben we interviews uitgevoerd (hoofdstuk 5). De interviews brachten zes belangrijke thema's naar voren: (1) weten wat je kunt verwachten, (2) weten hoe je kunt bijdragen, (3) je bekwaam voelen om je kind te ondersteunen, (4) vertrouwen in de logopedist, (5) afstemming op de behoeften en voorkeuren van ouders en kinderen, en (6) tijd en ruimte om vragen te stellen en informatie te delen. Ouders gaven aan dat logopedisten tijd moeten investeren in de samenwerking en dat ouders zich geholpen willen voelen om actief mee te doen in de therapie van hun kind. Deze behoeften passen bij de principes van samenwerking zoals beschreven in de literatuur, wat het belang onderstreept van een samenwerkingsgerichte benadering in de logopedie voor jonge kinderen met TOS.

Het integreren van samenwerking met ouders vraagt een andere werkwijze van logopedisten, oftewel een gedragsverandering. In hoofdstuk 6 hebben we met logopedisten besproken welke factoren hun samenwerking met ouders beïnvloeden. De bevindingen tonen aan dat logopedisten bepaalde overtuigingen hebben die de samenwerking met ouders kunnen bemoeilijken. Deze overtuigingen hebben te maken met hun visie op hun professionele rol en identiteit, de manier waarop ze contact leggen met ouders, en hun zelfvertrouwen en vaardigheden in het samenwerken met ouders. Voor een effectieve implementatie van samenwerking met ouders in de logopedische praktijk is het cruciaal om interventies te ontwikkelen die deze barrières wegnemen en logopedisten in staat stellen om te investeren in de samenwerking met ouders.

Dit proefschrift biedt praktische handvatten voor logopedisten en, breder gezien, therapeuten die werken met jonge kinderen met ontwikkelingsstoornissen en hun ouders. Samenvattend benadrukken de klinische implicaties het belang van het investeren in het empoweren van ouders, het tonen van nieuwsgierigheid naar hun meningen en ervaringen, en het uitvoeren van zelfreflectie over de eigen gevoelens, gedachten en acties. Om toekomstige logopedisten goed voor te bereiden op samenwerking met ouders, is het essentieel dat logopedieopleidingen het samenwerken met ouders integreren in het bacheloronderwijs.